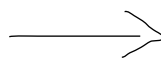

KEMÉNY István

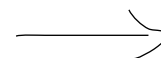
MINDENT

(a 60 éves Garaczi Lászlóról)

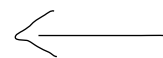
„Mindent látok, és mindent megengedek.” Amikor anno ezt olvastam a *Plasztik* elején, megvilágosodásszerű érzésem támadt, hogy ez nem duma, hanem a valóság, és ez a srác egy *igazi* (mármint művész). Ez tényleg mindent lát, és (te Jóisten!) valószínűleg tényleg mindent megenged. Megijedtem tőle, és csak ezért nem irigyeltem tőle a *Plasztikot*. Amit különben úgy olvastam végig, és úgy lett a kedvenc könyvem, hogy fel se mérült bennem (hú, de naiv voltam, máig titkolom), hogy talán kábítószerre is köze lehet... Később rájöttem, hogy nem is ez számít, és még később már azt is tudtam, hogy Garaczi László nem egyike az olyan költőknek, akik tényleg mindent látnak és mindent megengednek, hanem *ő az*. Mert a másik (Weöres Sándor) már nem él.

Ő az egyik kedvenc költőm. A fél szakdolgozatomat róla írtam. Akkor úgy gondoltam, hogy az újdonság a legfontosabb nála. És csodáltam azt a kivételesen gyöngéd bánásmódot, ami-ben az aktualitásokat, a romlékony dolgokat részesíti. Mert az, amit — legyen trend, szleng, divat — egyszer Garaczi megírásra méltat, többé nem képes elavulni. Azok a dolgok belekerülnek egy időtől független korszerűségbe. És amíg Garaczit olvasol, biztos, hogy te sem zuhansz ki a világból, mert, mint ő, te is örökké friss vagy, aktuális és menő.

Weöres talán úgy döntött egyszer (mondjuk kétévesen), hogy mindent meg fog írni, amit csak lát, és így is tett. Garaczi ellenkezőleg: az elején felállított egy gigantikus periódusos rendszert, amibe itt-ott beleír egy-egy elemet. A többi találgatók ki, gyerekek. Így is olyan mondatok százait lökte oda elének, melyeken évtizedekig elkatoghat az agy, mosolyoghat a száj. Van egy láthatatlan életműve, amihez csak a kódokat (látható életmű) adja meg, és amelynek teljes tömegét senki sem ismeri (lásd még: sötét anyag). És ezekből a kódokból (mondatok, verssorok, novellák, regények, versek, színművek) ki lehetne következtetni az egészet.

És ez mind igaz, de mégis megörültem, amikor nemrég ezt olvastam legújabb könyvében, a *Wünsch* hídban: „Az újdonságok felingerelnek és semmi régihez nem ragaszkodsz.” Hirtelen megvilágosodásom támadt, mint harminc éve, amikor a *Plasztikot* olvastam: hiszen ez ugyanaz, mint a *mindent látok, és mindent megengedek!* Mert bizony fontos az újdonság, a briliáns eredetiség meg az üde cinizmus, az okosság, a bölcsesség, a szellemesség, a mélység, de ennek az életműnek mégiscsak két dolog a lényege: a mindent látás képessége meg az életeren át tartó a hűség ehhez.

MÉNES Attila

Ki tud többet Garaczi Lászlóról?

1. Keni-vágja a futball tudományának összes csínját-bínját, függén cselez, s ha kapura lő, a vége rendszerint gólöröm.
2. Eléggé vicces pali, mindenkit megröhögött az asztalnál a dumájával, ebben nem lehet felvenni vele a versenyt.
3. Fent van a fészbukon és gondolkodás nélkül visszajelöl fűt, fát, majd ezt követően meghajigál Melba szelettel.
4. Az egyetlen magyar író, aki valaha szipuzott és ez jó. Most már mindent értünk.
5. Egyszer megsütött a sütőben egy csirkét, ami nem volt kibelezve rendesen, sőt semennyire!
6. Egyszer meg talált egy tízezrest a járdán, de nem hajolt le érte, hanem a golyóstollával egyszerűen magához intette a bankót.
7. Jó író, vagy ezt már mondtuk?
8. Hatvan (60) éves. Mi mennyi?